

Las Lassen

Af: Aage Kristian Henriksen Sdr. Vejrup

En fortælling om en usædvanlig familie og dens skæbne som jeg husker den og som jeg har fået fortalt.

Når man i dag kommer kørende på Bjerndrupvej og ser nr. 11 ser man kun et langt hvidt stuehus, som ligger i en lille skov af store træer. Og sådan har det set ud i 35 år.

Men før den tid lå der en stor firelænget gård med stråtag og med 90 tdr. land god jord til. Det er de rammer der var familie Lassens baggrund og levested.

Gården var i det forrige århundrede ejet af Johanne og Hans Thomsen, der havde en datter der hed Marie. Marie blev gift med Las Lassen og de overtog gården efter hendes forældre, der kom på aftægt hos dem. Hans Thomsen døde i 1886 og Johanne døde i 1888.

Las Lassen var sønderjyde og født i Hvidding i 1857. Familien var meget dansksindet og da Sønderjylland gik tabt i 1864, valgte Las Lassen at gå over grænsen for ikke at blive tysk soldat, når han blev indkaldt.

Las Lassen var en kæmpe af en mand, meget selskabelig anlagt og han havde et stort handelstalent. Han havde også et meget iltert sind, især når han blev fuld. Når han blev fuld forsvandt selskabet hurtigt for ikke at få en på hovedet.

Familien Lassen, fra venstre: Hans, Erik, Ane, Margrethe, Marie, Las, Andreas og Jens. Billedet er taget en smuk forårsdag i starten af dette århundrede (1900) Foto: Sognearkivet.

Han var opvokset med stuedrift hjemmefra og det fortsatte han med som voksen. Samtidig drev han stor handel med kreaturer, han var også kommissionær på markedet i Esbjerg. Han var dog også hjemme, for i ægteskabet med Marie fik han i løbet af 11 år fem børn, så der var nok at se til. Jens blev født 1887, Margrethe i 1891, Hans i 1893 Erik i 1896, og Ane i 1898.

Det hårde liv som Las førte, havde nogle omkostninger, han blev meget syg og var døden nær, han overlevede krisen, hvilket helt ændrede hans liv. Han lovede vor Herre, at hvis han kom over sygdommen, så ville han tjene Ham fremover.

Las blev nu glødende indremissionsk og det skulle hjemmet rette sig efter, så både kone og børn blev kørt meget strengt.

Der blev holdt store missionsmøder om sommeren ude i den store have, der kom talere fra hele landet og det trak flere hundrede mennesker til disse stævner. Men besættelsen af religionen og dens levevis og forbud, fik nogle alvorlige følger, især for børnene og det vil jeg fortælle om her.

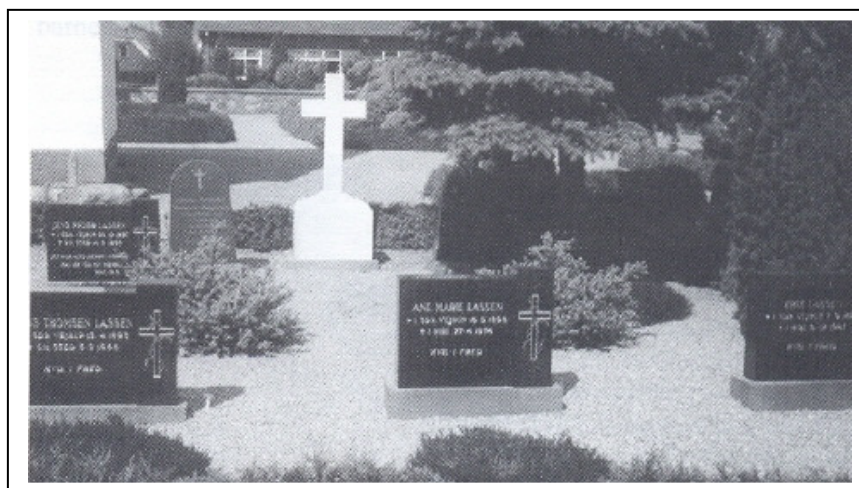
Margrethe var en meget smuk og intelligent pige, hun kom på seminarium for at blive lærerinde. Hun blev kæreste med en mejerist på Endrup Mejeri, men han var ikke god nok til Las, han var ikke missionsk og tillige fattig, så det var et dårligt parti, syntes han. Las forbød Margrethe at se ham mere og da hun ikke overholdt det, blev hun låst inde. Det skulle nok få de nykker ud af hovedet på hende, mente Las. Det gjorde det også, men da hun fik sin frihed igen, var hun blevet sindssyg og hun blev aldrig rask igen. Hun gik nu på vejen, frem og tilbage i 50 år, hun gik på bare fødder og kun iført en kjole, både sommer og vinter. Hendes hår sad i en stor måtte ned ad ryggen, det var så langt at det gik til knæene.

Margrethe døde i 1961, 70 år gammel, uden man kunne komme i kontakt med hende i over 50 år.

Margrethe Lassen fotograferet 1910 Arkivfoto

Las Lassen havde fået sukkersyge og det blev så slemt, at der gik koldbrand i begge ben. Det gik sådan, at han fik dem amputeret af to omgange, så han måtte sidde i rullestol de sidste 15 år af sit liv, men klagede sig aldrig. ”Det var Herrens vilje og det måtte man bøje sig for”. Marie Lassen var en dygtig kone. Hjemmet var gæstfrit og man kunne også altid få hjælp, hvis man havde behov for det. Marie var Las en stor støtte og det var med stor sorg for Las da hun blev syg og døde sommeren 1935. Hun stod hjemme i sin kiste og herfra blev hun begravet. Alle naboer og bekendte var indbudt til begravelsen. De var indbudt til kl. 12 til suppe og steg og medens de sad og spiste, så sad Las inde i stuen ved siden af og tog højlydt afsked med Marie. Det var en begravelse der blev husket længe. Udviklingsmæssigt var landbruget på Bjerndrupvej 11 gået i stå omkring 1900, der skete ingen mekanisering på nogen måde i de efterfølgende 60 år.

Familie Lassen gravsted på Vejrup kirkegård

Arkivfoto

Las levede til 1942. Han blev passet af Ane, der nu havde overtaget husholdningen siden moderens død. Las blev 85 år.

Da Las var død, overtog Jens ledelsen af landbruget, det var kun Jens der havde været ude at tjene, han tjente på en gård ved Kolding et år. Han var også på Haslev højskole, men var ellers ingen steder. Han havde været soldat i 9 måneder i København, det var alt hvad han havde været hjemmefra. Hans var den der var mest omgængelig, han var som en stor dreng hele livet. Hele byens ungdom var samlet nede ved Hans om søndagen og i de lyse sommer aftner. Han købte en fodbold til alles fornøjelse og han råbte og fløjtede som en italiensk dommer. Alle drenge blev udstyret med pibe og tobak når de var 5 år gamle, så alle havde lært at ryge inden de kom i skole.

Erik var nok den der var bedst begavet, men han var meget indesluttet. Han gik hjemme til han var 21 år, så blev han sendt på Haslev Højskole. Da han kom på juleferie ville han ikke tilbage, han var nok blevet drillet, dels med sin påklædning og dels for sit væsen, han kom aldrig hjemmefra mere.

Jens var ingen leder og de andre gør som det passer dem, så der bliver ingen beslutninger taget og langsomt begynder det at forfalde overalt. Alt foregår med håndkraft, man tærsker med hestegang helt hen til 1957, man malker med hånden, pumper vand med håndkraft og har petroleomslys.

Der kommer ikke nyt tag på når stormen river i det og det betyder at udbygningerne begynder at falde sammen. De avler også for lidt, da de aldrig får sået inden i maj måned.

Samtidigt begynder kræfterne at slippe op, det kneb med at få dyrene passet ordentligt.

Da der i vinteren 1956-57 dør 17 kalve og kreaturer, bliver de meldt for dyrplageri. Besætningen bliver solgt og det af jorden bliver solgt til naboerne, så der kun er 24 tdr. land tilbage. Alle udbygninger bliver jævnet med jorden. Der kommer nyt tag på stuehuset og der bliver indlagt vand og el og de får centralvarme.

Både Erik og Ane bliver langsomt sindssyge. da jorden sælges fra og hovedparcellen bliver lejet ud, så modsætter Erik sig dette meget voldsomt, han true både dem der har købt jorden og dem der har lejet jorden. Han er også voldsom over for Jens og Hans og alle er bange for ham. Han bliver tvangsindlagt på amtssygehuset i Hvidding, her er han indlagt et halvt år og kommer så hjem igen. Men der går ikke lang tid før det er galt igen, så det ender med at både Erik og Ane bliver indlagt. De kommer ikke hjem mere.

Jens Lassen dør i 1964, da han er 77 år. Hans Lassen dør i 1966, da han er 73 år. Han havtestamenteret hele deres formue til Blindesamfundet, så det var skifteretten der holdt auktion over boet. Ejendommen blev solgt skriftlig bud.

Ane Lassen dør i Hvidding i 1974, 76 år gammel, uden nogen kontakt med omverdenen.

Erik Lassen dør i Hvidding i 1983, 87 år gammel.

Og her sluttes så ringen. I den samme by som Las Lassen var født, dør den sidste i familien 126 år senere.